

В'ячеслав Станіславович Політанський

Відділ науково-організаційного забезпечення діяльності
президії, відділень та наукових установ

Національна академія правових наук України
Харків, Україна

Сектор теоретико-методологічних проблем організації державної влади
Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

Національна академія правових наук України
Харків, Україна

ТЕОРЕТИКО-ПРОВАВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОНЛАЙН-ПОРТАЛІВ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджується процес трансформації онлайн-порталів державних послуг електронного урядування в умовах воєнного стану в Україні. Досліджено процес розвитку цифрових технологій в Україні, що є не тільки можливістю до втілення істотних змін, зокрема, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для задоволення потреб громадян, а й новим викликом для розвитку та становлення правової системи на сучасному етапі, що вимагає всебічного теоретичного вивчення й обґрунтування. Встановлено, що на теперішній час одним із найважливіших напрямків розвитку України є її цифровізація шляхом упровадження цифрових інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема у таких напрямках, як: функціонування, розвиток, забезпечення. Встановлено, що розвитку цифрових технологій системи електронного урядування в Україні передувала значна організаційна, методична та правова робота, яка була спрямована на вивчення міжнародного досвіду й адаптацію вітчизняної інформаційної системи до європейських стандартів електронного урядування та розробку відповідної нормативно-правової бази. Досліджено найбільш популярні, значущі й успішні сервіси та інструменти електронного урядування здійснення публічного управління в умовах воєнного стану в Україні, такі як: 1) Онлайн-портал державних послуг «Дія»; 2) Онлайн-портал державних послуг «Е-допомога»; 3) Міжурядова веб-платформа Humanrights; 4) Онлайн-платформа United24; 5) Електронна система охорони здоров'я eHealth. Зроблено висновок про те, що в умовах воєнного стану та війни на теренах України належне функціонування досліджених онлайн-порталів державних послуг електронного урядування важко переоцінити, проте потрібно пам'ятати, що стрімке зростання цифрової інформації та підвищення її значення несе ризики, потенційно створюючи умови для витоку, втрати, спотворення, підробки, знищення, копіювання та блокування інформації й, як наслідок, призведе до шкоди.

Ключові слова: онлайн-портал, електронне урядування, інформаційно-комунікаційні технології, послуги, інформація.

Viacheslav S. Politanskyi

*Department of Scientific and Organizational Support of Presidium Activities
Departments and Scientific Institutions
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

*Sector of Theoretical and Methodological Problems of the Organization of State Power
Scientific Research Institute of State Building AND Local Government
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

THEORETICAL AND LEGAL CHARACTERISTICS OF THE PROCESS OF TRANSFORMATION OF ONLINE PORTALS OF STATE E-GOVERNMENT SERVICES UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE

Abstract. *The article examines the process of transformation of online portals of public e-government services under the conditions of martial law in Ukraine. The process of development of digital technologies in Ukraine was studied, which is not only an opportunity to implement real changes, in particular, the introduction of information and communication technologies to meet the needs of citizens, but also a new challenge for the development and formation of the legal system at the current stage, which requires a comprehensive theoretical study and justification. It has been established that at present one of the most important directions of Ukraine's development is its digitization through the introduction of digital information and communication technologies, in particular in such areas as: functioning; development; software. It was established that the development of digital technologies of the e-government system in Ukraine was preceded by significant organizational, methodical and legal work, which was aimed at studying international experience and adapting the domestic information system to European standards of e-government and developing the appropriate legal framework. The most popular, significant and successful e-government services and tools for the implementation of public administration in the conditions of martial law in Ukraine were studied, such as: 1. Online portal of public services «Diy»»; 2) Online portal of state services «E-help»; 3) Human-rights intergovernmental web platform; 4) United24 online platform; 5. Electronic health care system eHealth. It was concluded that in the conditions of martial law and war on the territory of Ukraine, the proper functioning of the investigated online portals of public e-government services is difficult to overestimate, however, it should be remembered that the rapid growth of digital information and its increasing importance carries risks, potentially creating conditions for leakage, loss, distortion, forgery, destruction, copying and blocking of information and, as a result, will lead to damage.*

Keywords: *online portal, electronic government, information and communication technologies, services, information.*

ВСТУП

Сьогодні Україна бореться за своє майбутнє, свободу і право на існування, як демократичної держави. Про цю велику мету слід пам'ятати завжди.

Світовий досвід останніх років демонструє нам важливість розвитку дистанційної взаємодії державних органів влади з населенням. Однак, ще більш актуальною в Україні ця взаємодія є в умовах війни та запровадження воєнного стану. Запровадження воєнного стану завжди викликає шоківий вплив на різні сфери життєдіяльності держави і суспільства. Це пов'язано як з інституційно-правовими змінами, що слідує у цьому випадку, так і з головною причиною запровадження такого стану – військовою агресією ззовні, а відтак і з різкою трансформацією цілої низки неформальних інститутів, що слідує за нею [1, с. 32].

На сьогодні злагоджене функціонування держави неможливе без розвинутого публічного управління. Зростає роль інформаційно-аналітичної діяльності. Робота будь-якої організації потребує передбачуваного розвитку та захисту від небезпек [2, с. 191].

Цифрові технології відкривають унікальні можливості для економічного розвитку та покращення якості життя громадян. Сьогодні політика уряду спрямована на розвиток цифрової економіки та суспільства України [3, с. 187].

Процес розвитку цифрових технологій в Україні є не тільки можливістю до втілення істотних змін, зокрема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для задоволення потреб громадян, а й новим викликом для розвитку та становлення правової системи на сучасному етапі, що вимагає всебічного теоретичного вивчення та обґрунтування. Цей контекст вимагає від права як науки розробки моделі правового регулювання цифрових технологій, що дасть змогу досягти балансу між фундаментальними суспільно-правовими цінностями та безперешкодним розвитком інноваційних технологій, спрямованого на поліпшення якості життя [4, с. 293].

Повоєнна Україна має стати зразковою демократією, економіка якої наздожене успішніші в економічному плані країни з перехідною економікою. Згадуючи Євромайдан 2014 року, який змусив проросійського президента Януковича втекти до росії, став чітким виявленням прагнення української молоді та значної частини населення України стати частиною демократичної Європи та дистанціюватися від авторитарного режиму росії. Євромайдан підтримувало доволі широке коло осіб із різних регіонів, різного етнічного чи національного походження, із різною мовою й політичними орієнтаціями. Розстріл «Небесної сотні» 20 лютого 2014 року спецпідрозділом «Беркут» посилив прагнення українського народу до справжньої незалежності від росії. Тобі як найбільшою протидією демократичним реформам в Україні стало варварське повномасштабне вторгнення російської армії в Україну 24 лютого 2022 року. Війна часто є екстраординарним каталізатором історичних змін. Безжальне знищення росією цілих міст, таких як Маріуполь чи Сєвєродонецьк (та багатьох інших), безпідставні та жорстокі вбивства нею десятків тисяч мирних жителів лише зміцнили волю українців жити в сучасній, вільній та демократичній державі, заснованій на верховенстві права та фундаментальній повазі до прав людини [5, с. 45–46].

На теперішній час одним із найважливіших напрямків розвитку України є її цифровізація шляхом впровадження цифрових інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема у таких сферах, як:

– функціонування: електронного документообігу, публічних електронних реєстрів, національних електронних інформаційних ресурсів, правового режиму застосування Дія;

– розвиток: цифрових навичок приватних осіб, інфраструктури широкомащтабного доступу до Інтернету та засобів телекомунікацій, взаємодії фізичної особи з органами публічної влади за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;

– забезпечення: принципу інтегрованості у взаємовідносинах між суб'єктами публічного управління, надання електронних довірчих послуг, електронних та адміністративних послуг тощо [6, с. 99].

Більше того, розвиток електронного урядування, як сфери публічного управління та реалізації суб'єктивних публічних прав в Україні спрямований на: забезпечення захисту прав фізичних осіб на доступ до публічної інформації, розпорядником якої є суб'єкти владних повноважень; залучення громадян до участі в управлінні державними справами; подолання «інформаційної нерівності» у зв'язку з відсутністю в окремих категорій осіб можливості щодо використання офіційних ЗМІ, зокрема шляхом створення спеціальних центрів надання інформаційних послуг, центрів обслуговування населення, офіційних веб-порталів надання послуг; організації надання електронних послуг громадянам і суб'єктам господарювання, насамперед за принципом «єдиного вікна»; надання можливості навчатися протягом усього життя, зокрема за допомогою цифрових технологій; деперсоніфікацію надання адміністративних послуг з метою зниження корупційної складової в державних органах [5, с. 240–241].

Дослідження практики трансформації онлайн-порталів державних послуг електронного урядування в умовах воєнного стану в Україні є непростим, що пояснює його наукову малодослідженість. Окремі аспекти цього питання в той чи інший спосіб досліджували такі закордонні й вітчизняні учені, як: V. Beliavtseva [14], M. Bril [14], M. Danyliuk [6], Desmal Abdulla Jaafar [26], M. Dmytryshyn [6], S. Gawade [9], R. Gopalan [24], T. Goran [6], A. Husenko [12], Y. Mokhova [14], N. Orlova [14], Othman Mohd Khalit [26], L. Progoniuk [12], B. Rajul [9], H. Suraya [26], A. Zolait [26], С. Є. Антонова [2], В. В. Борщевський [1], Ю. Брус [3], О. Б. Василиця [1], Н. Г. Діденко [2], Є. Е. Матвеев [1], Т. Милованов [5], Ж. Ролан [5], В. Сапожнікова [2], М. С. Тимченко [1].

Мета статті полягає в дослідженні процесу трансформації онлайн-порталів державних послуг електронного урядування в умовах воєнного стану в Україні й узагальненні існуючого масиву напрацювань з цієї проблематики відомих вітчизняних і закордонних науковців, а також у наданні авторських висновків.

1. МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Для досягнення сформульованих мети і завдань у дослідженні застосовуються загальнонаукові та спеціальні для правознавства методи та способи наукового пізнання. Це дозволило якнайретельніше проаналізувати всі питання стосовно особливостей процесу трансформації онлайн-порталів державних послуг електронного урядування в умовах воєнного стану в Україні й узагальнити існуючий масив напрацювань з цієї проблематики відомих вітчизняних і закордонних учених, а також надати авторські висновки.

Так, історичний метод надав змогу встановити, що Україна останні два десятиліття стрімко почала розвивати та впроваджувати елементи електронного державного управління та впроваджувати нові інструменти його здійснення. Все це пояснюється її прагненням до статусу повноцінної цифрової держави, визначивши зовнішньополітичний та економічний вектор розвитку в напрямку європейської та євроатлантичної інтеграції. Ці дії зумовлені глобальним прогресом XXI століття у сфері інформаційних і комунікаційних технологій, а також зусиллями Уряду і державних адміністрацій щодо спрощення роботи та полегшення взаємодії з громадянами та внутрішньої співпраці між державними службовцями.

Діалектичний метод дав змогу дослідити й отримати нові знання про зміст, ідеї та переваги найбільш популярних, значущих і успішних сервісів та інструментів електронного урядування здійснення публічного управління в умовах воєнного стану в Україні, що в умовах війни є необхідними для забезпечення функціонування інфраструктури, безперебійного доступу до освіти й навчання, надання медичних послуг, покращення кібербезпеки та підтримки економічного фронту України загалом.

Порівняльно-правовий метод використовувався для дослідження й порівняння найбільш популярних, значущих і успішних сервісів та інструментів електронного урядування здійснення публічного управління в умовах воєнного стану в Україні, що дало можливість установити той факт, що проблеми, які постали перед сферою державного управління в царині цифрових трансформацій в умовах воєнного стану стали не перепорою, а поштовхом до розвитку діджиталізації в Україні.

Метод синтезу допоміг отримати нові знання про те, що вдосконалення використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі взаємодії влади та суспільства вже давно перестало обмежуватися роботою урядових та місцевих сайтів. Більш того, Урядом України проведено значну роботу над перетворенням платформи «Дія» та всіх супутніх проєктів від допоміжного онлайн-сервісу з надання державних послуг громадянам до ефективного інструменту взаємодії влади та громадян у більшості сфер громадської життєдіяльності.

Крім того, цей метод допоміг установити, що стрімке зростання цифрової інформації та підвищення її значення несе ризики, потенційно створюючи умови

для витоку, втрати, спотворення, підробки, знищення, копіювання та блокування інформації і, як наслідок, призведе до шкоди.

Метод аналізу допоміг встановити, що з позитивних нововведень в умовах війни в Україні є подальша цифровізація державних послуг, які можуть надаватися онлайн через портал «Дія» та «Е-допомога». Так, нині приватні особи можуть: 1) отримати статус ВПО шляхом подання заяви на порталі «Дія» та оформити відповідні виплати; 2) повідомити про пошкоджене майно внаслідок збройної агресії РФ; 3) отримати в застосунку «Дія» у цифровій формі документи, що посвідчують особу, навіть якщо вони не є біометричними, правовстановлюючі документи на транспортні засоби, страхові поліси, COVID-сертифікати; 4) оформлення компенсації за працевлаштування, прихистку ВПО.

Більш того, за допомогою методу аналізу явним стало те, що розвитку цифрових технологій системи електронного урядування в Україні передувала значна організаційна, методична та правова робота, яка була спрямована на вивчення міжнародного досвіду і адаптацію вітчизняної інформаційної системи до європейських стандартів електронного урядування та розробку відповідної нормативно-правової бази. А також те, що на закріплення положень, що визначають суб'єктивні публічні права фізичних осіб на участь у публічному управлінні спрямовано ряд міжнародних документів.

Метод узагальнення допоміг зробити висновок про те, що сьогодні Україна перебуває на передовій боротьби з імперіалістичними автократіями, які намагаються знищити життя, в якому існують свобода, права людини і верховенство права та бореться за своє майбутнє, свободу і право на існування, як демократичної держави.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

2.1 Місце інформаційної безпеки у системі міжнародної безпеки.

Варто акцентувати увагу на тому, що розвитку цифрових технологій системи електронного урядування в Україні передувала значна організаційна, методична та правова робота, яка була спрямована на вивчення міжнародного досвіду й адаптацію вітчизняної інформаційної системи до європейських стандартів електронного урядування та розробку відповідної нормативно-правової бази. На закріплення положень, що визначають суб'єктивні публічні права фізичних осіб на участь у публічному управлінні спрямовано ряд міжнародних документів. Так, ст. 21 Загальної декларації прав людини закріплено право кожної людини брати участь в управлінні своєю державою через вільно обраних представників посередників чи безпосередньо [7]. Відповідно до ст. 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права без необґрунтованих обмежень та без дискримінації кожен громадянин повинен мати можливість безпосередньо та через представників брати участь у веденні державних справ тощо [8].

Україна наполегливо прагне до статусу повноцінної цифрової держави, визначивши зовнішньополітичний та економічний вектор розвитку в напрямку європейської та євроатлантичної інтеграції. Саме з цією метою останні два десятиліття в Україні стрімко почався розвиток електронного державного управління та впровадження нових інструментів. Ця тенденція пояснюється глобальним прогресом у сфері інформаційних і комунікаційних технологій, а також національними зусиллями урядів і державних адміністрацій щодо спрощення роботи та полегшення взаємодії з громадянами та внутрішньої співпраці між державними службовцями. Проте повномасштабне вторгнення РФ на нашу територію та введення воєнного стану в Україні мало значний вплив на впровадження цифровізації, електронного урядування та його розвиток в окремих сферах, що й визначило актуальність дослідження [9, р. 175].

22 липня 2022 р. Європейським Союзом був опублікований щорічний звіт про імплементацію Угоди про асоціацію в Україні за період з 1 грудня 2020 року до початку військової агресії Росії проти України 24 лютого 2022 р. Сфера цифровізації була відзначена як одна з найпрогресивніших у своєму розвитку. У тексті звіту позитивної оцінки дістали кроки цифрової трансформації України у будові ефективного та прозорого електронного урядування та боротьби з корупцією. У звіті був зазначений Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» [10], ухвалення якого було виконанням Україною зобов'язань як сторони Угоди про Асоціацію та важливим кроком у наближенні законодавства до відповідного в ЄС [11]. У пояснювальній записці до Закону обґрунтовано, що його прийняття є не тільки виконанням необхідних зобов'язань перед Європейським Союзом, а й важливим кроком можливостей доступу до онлайн-ринків та електронних послуг країн ЄС шляхом створення Єдиного цифрового ринку з Європейським Союзом досягнення сумісності телекомунікаційної інфраструктури та правил її використання.

На сьогодні концептуальні засади державної політики у сфері інформатизації, розвитку електронного урядування та цифрових технологій публічного управління визначено, насамперед, у низці таких актів як: Закони України «Про інформацію», «Про концепцію національної програми інформатизації», «Про Національну програму інформатизації», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про адміністративні послуги», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», Концепції розвитку електронного урядування в Україні, Стратегії розвитку інформаційного суспільства тощо.

Реалізація громадянами України суб'єктивних публічних прав щодо отримання послуг з боку держави та доступу до управління державними справами здійснюється за допомогою функціонування Урядового вебпорталу, офіційних вебсай-

тів (вебсторінок) усіх органів державної влади; впровадження електронного документообігу, IP – телефонії, створення е-громадської приймальні; запровадження цифрового підпису, видання сертифікатів ключів, надання звітності в електронній формі (розроблено та впроваджено програмне забезпечення «Єдине вікно подання електронної звітності»); започаткування процесу надання органами державної влади електронних послуг; створення електронних баз даних, єдиних державних електронних реєстрів, у тому числі Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів, Єдиного державного вебпорталу відкритих даних тощо [12, с. 45].

Більш того, за словами заступниці Міністра громад, територій та інфраструктури (Міністерство відновлення України) Олександри Азархіної, в ефірі каналу «Рада» було наголошено, що без сучасних цифрових інструментів, що стосуються управління проектами й спрощення бюрократичних процесів, повоєнна відбудова України буде неможливою [13].

Тому 27–28 жовтня 2022 року Міністерством цифрової трансформації України було проведено стратегічну сесію «Регіональна цифровізація 2023», на якій було визначено, що цифрова трансформація в умовах війни необхідна для забезпечення функціонування інфраструктури, безперебійного доступу до освіти й навчання, надання медичних послуг, покращення кібербезпеки та підтримки економічного фронту країни загалом [14, с. 411].

Саме тому, на сьогодні серед найбільш популярних, значущих і успішних сервісів та інструментів електронного урядування здійснення публічного управління в умовах воєнного стану в Україні можна виокремити наступні.

2.2 Онлайн-портал державних послуг «Дія».

Щодо онлайн-порталу державних послуг «Дія», скорочення від «Держава і Я», то він представляє собою точку доступу до всіх публічних послуг, які держава надає громадянам та бізнесу. Вперше про портал було оголошено в 2019 році та офіційно відкрито у 2020 році. Головною його метою є діджиталізація державних послуг та документів для українців. Станом на травень 2023 року на порталі розміщено 94 проекти цифрової трансформації [15].

Портал «Дія» можна вважати цифровим проривом і надбанням для України. Основними складовими частинами порталу є: 1) портал – онлайн-сервіс державних послуг, де все швидко, чітко й зрозуміло та де можна отримати послугу там і тоді, коли потрібно; 2) застосунок – мобільний застосунок (додаток) з електронними документами та даними про людину з реєстру; 3) освіта – портал з онлайн-курсами: базовий із цифрової грамотності, для вчителів і для батьків «Онлайн-безпека дітей»; 4) бізнес – портал з допомоги малому та середньому бізнесу; 5) ЦНАПи – центри надання адміністративних послуг у кожному куточку України; 6) дія City – спеціальний правовий режим для IT-індустрії.

1. Портал – це онлайн-сервіс державних послуг для громадян та бізнесу. Найбільш популярними категоріями послуг, що доступні громадянам є: довідки та ви-

тяги; транспорт; навколишнє середовище; земля, будівництво, нерухомість; безпека та правопорядок; ліцензії та дозволи; сім'я; здоров'я; підприємництво; пенсії, пільги та допомога.

Тоді як серед послуг для бізнесу найбільшим попитом користуються наступні: гранти на власну справу; грант на сад; грант на теплицю; грант на переробне підприємство; е-Декларація; внесення змін про ФОП; закриття ФОП; декларація про готовність до експлуатації об'єктів СС1; декларація платника єдиного податку; видача будівельного паспорту; повідомлення про початок будівельних робіт на підставі будпаспорту; реєстрація потужностей оператора ринку.

Портал надає можливість отримувати державні послуги, подавати петиції, скарги, звернення громадян, спілкуватися в електронній формі з органами влади, проводити опитування, використовувати особисті кабінети та доступ до інформації з реєстрів. Тут усе чітко, швидко й зрозуміло, адже послуги максимально спрощені, описані простою мовою та реалізовані з урахуванням принципів UX/UI-дизайну.

2. Застосунок «Дія» – це мобільний застосунок, який містить електронні справи та дані про фізичних осіб з реєстрів. Першими документами, що почали відображатись у додатку були електронні права та техпаспорт. Наступним етапом цифровізації документів стала можливість завантажити на смартфон паспорт і пенсійне посвідчення. В кінці 2021 року в додатку вже було доступно 15 цифрових документів.

Наразі застосунок завантажили понад 10 мільйонів разів з офіційних платформ Play Market для ОС Android та App Store для IOS. Також є можливість використувати Дія. Підпис для підпису будь-якого іншого документа у своїй програмі. Додаток, який не припиняє роботу з моменту запровадження воєнного стану в Україні, в кінці 2022 року вже пропонував 22 послуги, у тому числі щодо внутрішньо переміщених осіб та громадян, які постраждали внаслідок збройної агресії росії на території України.

Станом на травень 2023 року в застосунку доступно послуги за 17 критеріями, а саме: допомога армії; обмін лампочок; COVID-сертифікати; військові облігації; опитування; пошкоджене майно; послуги для ВПО; допомога по безробіттю; е-Освіта; дія.TV; дія.Радіо; штрафи ПДР; шеринг авто; податки ФОП; судові справи; довідки та витяги; виконавчі провадження.

За допомогою застосунку можливо було отримати державну допомогу (єПідтримка/ Допомога), яка надається отримувачам допомоги за рахунок коштів Державного бюджету згідно постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1272 «Деякі питання надання допомоги в рамках Програми «єПідтримка». Допомога надається отримувачу допомоги за його бажанням одноразово у розмірі 6500 грн. Пороте на сьогоднішній день надання послуги припинено, оскільки подати заявку на допомогу в рамках програми «єПідтримка» можна було до 31 березня 2022 року.

Зараз у мобільному застосунку доступний такий перелік цифрових документів: паспорт громадянина України у вигляді ID-картки; довідка переселенця (ВПО); судентський квиток; біометричний закордонний паспорт; картка платника податків; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; водійське посвідчення. Ці документи можна використовувати у наступних випадках: підтвердження особи або дійсності документів; під час подорожей по Україні та закордон; під час отримання поштових відправлень; під час отримання банківських послуг.

Україна стала першою карною світу, в якій цифрові документи мають таку ж юридичну силу, як і пластикові. Це було закріплено у Законі «Про внесення змін до Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»» [16].

3. Портал Освіта – це онлайн-курси для всіх сфер громадської діяльності та для всіх вікових груп, а також національна онлайн-платформа для розвитку цифрової грамотності. Проект реалізується за підтримки швейцарсько-української програми EGAP та фінансової підтримки Швейцарською агенцією з розвитку співробітництва, що виконується Фондом Східна Європа та Фондом Innovabridge. При розробці навчальних програм розробники спираються на загальноєвропейські стандарти навчання та оцінювання цифрових компетентностей. Зокрема, основна навчальна програма цифрової грамотності базується на Citizenship Digital Competence Framework від DigComp. Цифрова грамотність українців буде одним із факторів національної конкурентоспроможності, що дозволить підвищити рейтинг України на світовій арені та забезпечити комфорт та якісно новий, інноваційний рівень життя в країні.

Після запровадження воєнного стану було розроблено актуальні курси з допомоги військовослужбовцям та медичним працівникам. Крім того, важливим напрямком для вивчення залишається проект «Онлайн-безпека дітей». Цей курс призначений для здобуття навичок батьками допомагати дітям безпечно використовувати мережу Інтернет та цифрові пристрої [17, с. 838].

4. Портал Бізнес – портал з допомоги малому та середньому бізнесу. Це масштабний національний проект із розвитку підприємництва та експорту, який був ініційований Міністерством цифрової трансформації України у лютому 2020 року. З травня 2021 року проект реалізується Міністерством цифрової трансформації України спільно з Офісом з розвитку підприємництва та експорту. Офіс є державною установою, відповідальною за розвиток та підтримку українського підприємництва на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Проект складається з двох частин: онлайн-порталу та офлайн мережі центрів підтримки підприємств. Складовими онлайн-портал є: формат one stop shop, портал на якому можна знайти всю необхідну інформацію для заснування та розвитку власної справи; платформа для відкриття та розвитку бізнесу; допомога початківцям та досвіченим підприємцям; бізнес ідеї та шаблони юридичних і адміністра-

тивних документів. Тоді як офлайн-складова включає в себе: простір для безоплатної допомоги підприємцям; мережу центрів в найбільших містах України; міжнародну співпрацю – Бізнес-центр у Польщі; безкоштовні та комерційні заходи у сфері бізнесу [17, с. 844–845].

На території України в офлайн-форматі повноцінно працюють центри у Тернополі та Ужгороді. Інші ж наразі перебувають у процесі відновлення діяльності. Проте отримати онлайн-консультації на порталі Бізнес підприємці можуть з будь-якого регіону України.

Наразі на порталі працює програма підтримки бізнесу в умовах війни. Інформаційний розділ про державні та донорські програми, приватні ініціативи підтримки підприємців в умовах війни, що допоможуть зберегти бізнес, робочі місця та підтримати економіку України. Розділ постійно доповнюється новими ініціативами та запрошує підприємців до співпраці та створення нових ініціатив [17, с. 838–839].

5. ЦНАПи – центри надання адміністративних послуг по всій Україні, що в подальшому зазнають трансформації в Центри Дії. Дія Центри – це one-stop shop із комплексом усіх необхідних послуг для громадян. Відвідувачі таких центрів можуть отримати основні сервіси: адміністративні послуги; консультації щодо онлайн-послуг; місця для самообслуговування; консультації щодо бізнесу (Дія. Бізнес). А також супутні: безоплатна правова допомога; пошта; банківські послуги; оплата комунальних послуг; приймання громадян головою територіальної громади; коворкінг-зони тощо.

6. Дія. City – це унікальний правовий та податковий простір для ІТ-компаній в Україні. Резиденти Дія. City отримають особливий правовий статус, спеціальне оподаткування і лібералізовані трудові відносини, що прописуються в ряді спеціальних законопроектів. Для українських та іноземних компаній, стартапів різного напрямлення, потенційних інвесторів в Дія. City будуть діяти однакові умови.

Дія. City пропонує можливість ведення бізнесу відкрито, вигідно та зручно за зразком інноваційних проєктів, запроваджених в Естонії, Сінгапурі чи Делавері. Цей проєкт поєднав у собі комфортні податкові умови з ефективними інструментами, які допомагають компаніям будувати прозору структуру бізнесу, легше залучати іноземні інвестиції та використовувати додаткові механізми захисту нематеріальних активів.

Його перевагами є: зростання кількості інноваційних проєктів та робочих місць; вигідне ведення ІТ-бізнесу через спрощення умов оподаткування та альтернативну модель найму; зростає інвестиційна привабливість українських компаній та стартапів завдяки інструментам англійського права; збільшення частки високотехнологічних продуктів у ВВП країни [17, с. 847].

Терористичне вторгнення РФ на територію України спричинило вагомі трансформаційні процеси в роботі порталу «Дія», який став незамінним помічником, як для публічних управлінців, так і для всіх громадян. Від 24 лютого 2022 року,

за більше ніж рік повномасштабної війни, всі складові порталу «Дія» неодноразово оновлювалися відповідаючи на виклики, що принесла війна та задовольняючи адміністративні, юридичні чи економічні потреби українців.

У свою чергу, під час воєнного стану багато хто був вимушений евакуюватися у більш безпечні регіони України, деякі – залишилися без паперових чи цифрових документів. Тому Урядом для забезпечення швидкого підтвердження особи постановою від 10 березня 2022 року №248 затверджено порядок застосування «Документа у період дії воєнного стану» [18]. Зокрема Порядком визначено, що «Документ – це документ, що посвідчує особу в період дії воєнного стану в формі відображення в електронній формі інформації, що ідентифікує особу та міститься в паспорті громадянина України та/або в паспорті громадянина України для виїзду за кордон, та/або в посвідченні водія разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом), який забезпечує перевірку зазначеної інформації. Крім того у додатку «Дія» запустили чат-бот «єВорог», куди можна надсилати фото та відео, де видно перебування російських військ та їх техніки. Дані будуть перевіряти та надсилати до ЗСУ: українська армія зможе бачити переміщення ворога в реальному часі та знешкодити його.

Незважаючи на повномасштабне вторгнення, команда Мінцифри продовжує створювати нові послуги, сервіси та додавати документи в додаток «Дія». Від початку війни попит на електронні адміністративні послуги зріс майже вдвічі.

Версія застосунку, що вийшла на смартфони від 02 жовтня 2022 року – 3.0.45 – відкрила користувачам доступ до нової послуги – купівлі військових облігацій. Ця послуга надає можливість купувати цінні папери, випущені державою під час воєнного стану. Військові облігації є ефективним інструментом підтримки економіки та армії України. Відтепер кожний повнолітній громадянин може придбати їх через розпродажі та допомогти державі стати на крок ближче до перемоги [17, с. 858].

За планом Мінцифри, до 2024 року 100% публічних послуг будуть доступними громадянам та бізнесу онлайн.

Отже, портал спрямований не на оцифрування бюрократії, а на якісно нову зміну логіки та підходів до взаємодії держави та громадян і представляє собою сучасний та інноваційний реєстр публічних послуг, що не має аналогів в інших країнах світу. Більш того сучасне українське суспільство не може функціонувати без цифрового середовища. Успіх екосистеми «Дія» справді є показником ефективності вектору роботи Міністерства цифрових трансформацій України. Тому інші європейські країни активно співпрацюють, адже майбутній розвиток світової моделі державного управління полягатиме в глобальній цифровізації.

2.3 Онлайн-портал державних послуг «єДопомога».

Онлайн-портал державних послуг «єДопомога» функціонує як майданчик для допомоги українцям, що постраждали від військової агресії РФ, за допомогою

якого кожен громадянин України, який постраждав від війни, може отримати кошти від держави, залишити заявку на благодійну допомогу або підтримати співвітчизників у забезпеченні продуктами харчування, одягом, медикаментами тощо.

На платформі доступні три напрями для отримання допомоги: грошова допомога від держави; отримання та надання волонтерської допомоги; виплати від міжнародних організацій [19]. Так наприклад, що стосується першого напрямку, то онлайн-послугою можуть скористатися українці із ID-карткою чи біометричним закордонним паспортом у Дії, щоб скористатися послугою офлайн потрібно стати на облік в одному з цих регіонів. Тоді як для реалізації виплати від міжнародних організацій, Урядом України було ухвалено розроблене Міністерством соціальної політики рішення, яке забезпечує можливість поширити додаткові виплати від міжнародних організацій на мешканців територій, які тимчасово окуповані, деокуповані або знаходяться в зоні активних бойових дій. Відповідно до постанови КМУ №457 від 16 квітня 2022 р. «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України» передбачається можливість надання підтримки у вигляді грошових виплат, шляхом надання допомоги міжнародними організаціями [20].

2.4 Міжурядова веб-платформа Humanrights.

Міжурядова веб-платформа Humanrights створена для ефективного збору й обробки інформації про порушення прав людини РФ під час війни з Україною в Європейському суді з прав людини та Міжнародному суді ООН [21].

Зібрані факти будуть використані як докази для захисту та представництва України в Європейському суді з прав людини та Міжнародному суді ООН. Відомості будуть опрацьовані кваліфікованою командою юристів та підготовлені для захисту інтересів України. Наразі слідча група міжнародного кримінального суду разом з українськими правоохоронцями збирає докази та факти воєнних злочинів, учинених російськими військовослужбовцями [22, с. 120].

2.5 Онлайн-платформа United24.

United24 (Об'єднані24) – глобальна ініціатива та онлайн-платформа для збору коштів на підтримку України, яка була запущена 17 травня 2022 року Указом Президента України «Про невідкладні заходи щодо об'єднання зусиль для підтримки України» під час російсько-української війни. І першим же його пунктом Президент України постановив «підтримати ініціативу щодо заснування національного бренду United24 для об'єднання зусиль міжнародних партнерів, донорів, благодійників щодо підтримки України».

Загалом кожна людина у світі може зробити пожертву й допомогти Україні боротися за нашу свободу. United24 хоче об'єднати світ навколо підтримки нашої держави [23].

Створення платформи необхідне також, аби продемонструвати максимальну прозорість і відкритість щодо використання зібраних коштів: куди та кому вони спрямовуються. Тоді як 05 червня 2022 року Роскомнадзор заблокував у себе сайт United24 за рішенням Генеральної прокуратури Російської Федерації, щоб завадити росіянам жертвувати кошти на підтримку України [24, с. 419].

2.6 Електронна система охорони здоров'я eHealth.

Електронна система охорони здоров'я eHealth – це українська інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує автоматизацію ведення обліку медичних послуг та управління медичною інформацією в електронному вигляді. До її складу входять центральна база даних та медичні інформаційні системи, між якими забезпечено автоматичний обмін даними через відкритий програмний інтерфейс (API) [25].

Міністерство охорони здоров'я та ДП «Центр електронної охорони здоров'я МОЗ» спільно зі Світовим банком і Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) 7–28 квітня 2016 року організували у Глібівці (Київська область) конференцію на тему розвитку електронної охорони здоров'я (E-Health) в Україні. За результатами заходу було визначено кроки для розвитку системи.

За планом система спочатку мала охопити первинну ланку медицини – сімейних лікарів, терапевтів та педіатрів. Пацієнти укладають декларації з обраними лікарями, які реєструють ці декларації в системі. Внаслідок цього держава оплачує лікарю за кожного зареєстрованого в системі пацієнта, а пацієнт отримує гарантовані державою медичні послуги без додаткової оплати [26, с. 55].

У подальшому система eHealth мала надати можливість кожному пацієнту швидко отримати свою медичну інформацію, а лікарям – правильно ставити діагноз з урахуванням цілісної картини здоров'я пацієнта, виписувати електронні рецепти. Система повинна містити всю медичну історію пацієнта і бути доступною як пацієнту, так і його лікарям.

Що стосується змін у роботі eHealth сьогодні, то з самого початку війни керівникам української медицини довелося приймати першочергові рішення щодо забезпечення сталого функціонування української медичної системи, які дозволили закладам охорони здоров'я підлаштуватися під нові умови існування. Такими рішеннями стали, наприклад, спрощення маршруту пацієнта та покращення доступності медичної допомоги за рахунок того, що Міністерство охорони здоров'я спростило правила користування електронними інструментами (електронні направлення, виписки, рецепти і т.д.), а також прибрало такі вимоги, як обов'язковість візиту до свого сімейного лікаря чи необхідність електронного направлення при візиті до спеціаліста. Крім цього заклади охорони здоров'я отримали можливість не вносити дані в електронну систему охорони здоров'я у тих випадках, коли відсутня технічна можливість це робити – відсутність світла, мережі інтернет, відповідної комп'ютерної техніки.

Нині функціонування системи забезпечується Національною службою здоров'я України, а впровадження проєкту стало можливим завдяки підтримці з боку міжнародних агенцій.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження поточного стану розвитку електронного урядування в Україні на прикладі найбільш популярних, значущих і успішних його сервісів та інструментів можна дійти висновку, що проблеми, які постали перед сферою державного управління в сфері цифрових трансформацій в умовах воєнного стану стали не перепоною, а поштовхом до розвитку діджиталізації в Україні.

З позитивних нововведень в умовах війни є подальша цифровізація державних послуг, які можуть надаватись онлайн через портал «Дія» та «єДопомога». Наразі приватні особи можуть: 1) отримати статус ВПО шляхом подання заяви на порталі «Дія», та оформити відповідні виплати; 2) повідомити про пошкоджене майно внаслідок збройної агресії РФ; 3) отримати в застосунку «Дія» у цифровій формі документи, що посвідчують особу, навіть якщо вони не є біометричними, правовстановлюючі документи на транспортні засоби, страхові поліси, COVID-сертифікати. Водночас в умовах воєнного стану, паспорт, який має паперовий вигляд, термін дії якого вже закінчився та до якого своєчасно не вклеєне фото, є чинним документом, а в разі закінчення строку дії закордонного паспорта – такий строк може бути продовжено до 5 років під час внесення необхідної інформації органами державної міграційної служби безоплатно в день звернення; 4) оформлення компенсації за працевлаштування, прихистку ВПО.

В умовах воєнного стану та війни на теренах України належне функціонування означених вище та інших інструментів електронного урядування важко переоцінити. Проте потрібно пам'ятати, що стрімке зростання цифрової інформації та підвищення її значення несе ризики, потенційно створюючи умови для витоку, втрати, спотворення, підробки, знищення, копіювання та блокування інформації і, як наслідок призведе до шкоди [3, с. 190]. Тому можна стверджувати, що вдосконалення використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі взаємодії влади та суспільства вже давно перестало обмежуватися роботою урядових та місцевих сайтів. Більш того, Урядом України проведено значну роботу над перетворенням платформи «Дія» та всіх супутніх проєктів від допоміжного онлайн-сервісу з надання державних послуг громадянам до ефективного інструменту взаємодії влади та громадян у більшості сфер громадської життєдіяльності. З цією метою були створені нові послуги, документи, сервіси та проєкти, що допомагають в ідентифікації людей або пропонують різноманітну допомогу внутрішньо переміщеним особам та ін.

Отже, сьогодні Україна перебуває на передовій боротьби з імперіалістичними автократіями, які намагаються знищити життя, в якому існують свобода, права

людини та верховенство права. Україна заслуговує на повну підтримку демократичних країн не лише під час війни, а й після неї.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Цінність теми дослідження проявляється в дослідженні процесу трансформації онлайн-порталів державних послуг електронного урядування в умовах воєнного стану в Україні, що зумовлено глобалізаційними викликами і загрозами, військовими діями і конфліктами, сучасними потребами розвитку суспільства та постійними трансформаціями суспільно-політичних та економічних відносин. Усе це в загальному розумінні є не тільки можливістю до втілення істотних змін, зокрема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для задоволення потреб громадян, а й новим викликом для розвитку та становлення правової системи України в нинішніх умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Борщевський В. В., Василиця О. Б., Матвеев Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Держава та регіони*. 2022. №2 (76). С. 30–35.
- [2] Антонова С. Є., Сапожнікова В. Діяльність інформаційно-аналітичних служб в публічному управлінні. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, екологоенергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів* : матеріали I міжнар. наук.-практ. конф. ГО «ІЕЕЕД» (м. Луцьк, 01 трав. 2022 р.). Луцьк : СПД Галяк Жанна Володимирівна, 2022. С. 191–193.
- [3] Антонова С. Є., Брус Ю. Вплив інформатизації суспільства на діяльність територіальних громад. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, екологоенергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів* : матеріали I міжнар. наук.-практ. конф. ГО «ІЕЕЕД» (м. Луцьк, 01 трав. 2022 р.). Луцьк : СПД Галяк Жанна Володимирівна, 2022. С. 187–190.
- [4] Адміністративістика в умовах цифровізації: теорія, правове регулювання, практика : монографія / [С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, Т. А. Латковська та ін.]. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2022. 800 с.
- [5] Милованов Т., Ролан Ж. Повоєнна відбудова та реформи державного управління України. *Відбудова України: принципи та політика*. 2022. С. 44–77. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf. (дата звернення: 25.04.2023).
- [6] Danyliuk M., Dmytryshyn M., Goran T. Digitisation of Ukraine in Terms of Public Electronic Services' Distribution. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24. Iss. 7. P. 90–99.
- [7] Загальна декларація прав людини : міжнар. документ ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015. (дата звернення: 25.04.2023).
- [8] Міжнародний пакт ООН про громадянські і політичні права від 19.10.1973 №2148-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 25.04.2023).
- [9] Betala R., Gawade S. Usability Improvements in E-Governance Applications with Simple and Usable Interface (Design Stage). *Communications in Computer and Information Science*. 2021. Vol. 1393. P. 170–180.

- [10] Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку : Закон України від 16.12.2021. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#Text) (дата звернення: 25.04.2023).
- [11] European Commission: Association Implementation Report on Ukraine: Brussels, 22.7.2022. URL: <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Association%20Implemetation%20Report%20on%20Ukraine%20-%20Joint%20staff%20working%20document.pdf> (дата звернення: 25.04.2023).
- [12] Progoniuk L., Husenko A. Main directions for improving public administration mechanisms in Ukraine. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*. 2022. Vol. 9. Iss. 8. P. 41–48.
- [13] Цифровізація – базова умова для відновлення країни після війни, – Азархіна URL: <https://www.dsnews.ua/ukr/politics/cifrovizaciya-bazova-umova-dlya-vidnovlennya-krajini-pislya-viyini-azarhina-22122022-471483> (дата звернення: 25.04.2023).
- [14] Orlova N., Mokhova Yu., Bril M., Beliaitseva V. A scientific-methodical approach to the evaluation of electronic government in the regions of Ukraine. *Public Policy and Administration*. 2022. Vol. 21. Iss. 4. P. 407–422.
- [15] Онлайн-портал державних послуг «Дія». URL: <https://diia.gov.ua/> (дата звернення: 25.04.2023).
- [16] Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.201 № 5492-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text> (дата звернення: 25.04.2023).
- [17] Тимченко М. С. Розвиток сервісу «Дія» в умовах війни. Нові можливості публічного управління. *Publ. upr. reg. rozvit*. 2022. № 17. С. 834–866.
- [18] Деякі питання застосування еДокумента в період дії воєнного стану : постанова Каб. Міністрів України від 10.03.2022 № 248. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/248-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.04.2023).
- [19] Онлайн-портал державних послуг «Е-допомога». URL: <https://edopomoga.gov.ua/> (дата звернення: 25.04.2023).
- [20] Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України : постанова Каб. Міністрів України від 16.04.2022 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.04.2023).
- [21] Міжурядова платформа для збору доказів, захисту та представництва України в європейському суді з прав людини та міжнародному суді ООН. URL: <https://humanrights.gov.ua> (дата звернення: 25.04.2023).
- [22] Діденко Н. Г. Порушення прав і свобод громадян у війні росії проти України. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у 3-х т. (м. Київ, 15–28 квіт. 2022 р.) / редкол. : І. О. Дегтярьова, В. С. Куйбіда, П. М. Петровський та ін. ; уклад. Т. О. Мельник. Київ : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. Т. 2. С. 119–123. URL: https://lib.iit ta.gov.ua/730934/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%82%D0%B5%D0%B7_%D0%A2%D0%BE%D0%BC%20%D0%86%D0%86.pdf (дата звернення: 25.04.2023).
- [23] Онлайн-платформа United24 (Об'єднані24). URL: <https://u24.gov.ua/uk> (дата звернення: 11.03.2023).

- [24] Gopalan R. Designing information ecosystems to process citizen input and improve public sector decision making. *International Journal of Applied Decision Sciences*. 2020. № 13(4). P. 417–434.
- [25] Українська інформаційно-телекомунікаційна система охорони здоров'я eHealth. URL: <https://ehealth.gov.ua/> (дата звернення: 25.04.2023).
- [26] Desmal Abdulla Jaafar, Hamid Suraya, Othman Mohd Khalit, Zolait Ali. A user satisfaction model for mobile government services: a literature review. *PeerJ Computer Science*. 2022. Vol. 2. P. 55–56.

REFERENCES

- [1] Borshchevsky, V. V., Vasylytsia, O. B., & Matveev, E. E. (2022). Public administration under martial law: institutional transformations, strategic planning and development mechanisms. *State and regions*, 2(76), 30–35.
- [2] Antonova, S. E., & Sapozhnikova, V. (2022, May). Activities of information and analytical services in public administration. Materials of the 1-st International Scientific and Practical Conference of the NGO «IEEED» «Problems of the rational use of the socio-economic, ecological, energy, regulatory and legal potential of Ukraine and its regions», Lutsk, Ukraine.
- [3] Antonova, S. E., & Brus, Yu. (2022, May). The impact of informatization of society on the activity of territorial communities. Materials of the 1-st International Scientific and Practical Conference of the NGO «IEEED» «Problems of the rational use of the socio-economic, ecological, energy, regulatory and legal potential of Ukraine and its regions», Lutsk, Ukraine.
- [4] Kivalov, S. V., Bila-Tiunova, L. R., Latkovska, T. A. and oth. (2022). Administrative studies in conditions of digitalization: theory, legal regulation, practice. Odesa: «Helvetyka» Publishing House.
- [5] Mylovanov, T., & Rolan, Zh. (2022). Post-war reconstruction and state administration reforms of Ukraine. *Reconstruction of Ukraine: principles and politics*, 44–77. Retrieved from https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf
- [6] Danyliuk, M., Dmytryshyn, M., & Goran, T. (2021). Digitization of Ukraine in Terms of Public Electronic Services' Distribution. *Scientific Horizons*, 24(7), 90–99
- [7] The Universal Declaration of Human Rights (1948, December). Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
- [8] International Covenant on Civil and Political Rights (1973, October). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
- [9] Betala, R., & Gawade, S. (2021). Usability Improvements in E-Governance Applications with Simple and Usable Interface (Design Stage). *Communications in Computer and Information Science*, 1393, 170–180.
- [10] The National Commission carrying out state regulation in the spheres of electronic communications, radio frequency spectrum and the provision of postal services: Law of Ukraine (2021, Dezember). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#Text>
- [11] European Commission: Association Implementation Report on Ukraine (2022, July). Retrieved from <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Association%20Implemetation%20Report%20on%20Ukraine%20-%20Joint%20staff%20working%20document.pdf>

- [12] Progoniuk, L., & Husenko, A. (2022). Main directions for improving public administration mechanisms in Ukraine. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 9(8), 41–48.
- [13] Digitization is a basic condition for the recovery of the country after the war, – Azarkhina Retrieved from <https://www.dsnews.ua/ukr/politics/cifrovizaciya-bazova-umova-dlya-vidnovlennya-krajini-pislya-viyni-azarhina-22122022-471483>
- [14] Orlova, N., Mokhova, Yu., Bril, M., Beliavtseva, V. (2022). A scientific-methodical approach to the evaluation of electronic government in the regions of Ukraine. *Public Policy and Administration*, 21(4), 407–422.
- [15] Diya online portal of state services. Retrieved from <https://diia.gov.ua/>
- [16] About the Unified State Demographic Register and documents confirming the citizenship of Ukraine, certifying a person or his special status: Law of Ukraine (2012, November). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text>
- [17] Tymchenko, M. S. (2022). Development of the Diya service in war conditions. New possibilities of public management. *Publ. upr. reg. Development*, 17, 834–866.
- [18] Some issues of application of this Document during the period of martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2022, March). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/248-2022-%D0%BF#Text>
- [19] Online portal of state services «E-help». Retrieved from <https://edopomoga.gov.ua/>
- [20] On support for certain categories of the population that suffered in connection with the military aggression of the Russian Federation against Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2022, April). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2022-%D0%BF#Text>
- [21] Intergovernmental platform for gathering evidence, defense and representation of Ukraine at the European Court of Human Rights and the UN International Court of Justice. Retrieved from <https://humanrights.gov.ua>
- [22] Didenko, N. G. (2022, April). Violation of the rights and freedoms of citizens in Russia’s war against Ukraine. Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Public management and administration in the conditions of war and in the post-war period in Ukraine», Kyiv, Ukraine.
- [23] Online platform United24 (United24). Retrieved from <https://u24.gov.ua/uk>
- [24] Gopalan, R. (2020). Designing information ecosystems to process citizen input and improve public sector decision making. *International Journal of Applied Decision Sciences*, 13(4), 417–434.
- [25] Ukrainian information and telecommunication system of health care eHealth. Retrieved from <https://ehealth.gov.ua/>
- [26] Desmal, Abdulla Jaafar, Hamid, Suraya, Othman, Mohd Khalit, & Zolait, Ali. (2022). A user satisfaction model for mobile government services: a literature review. *PeerJ Computer Science*, 2, 55–56.

В’ячеслав Станіславович Поліганський

Кандидат юридичних наук

Начальник відділу науково-організаційного забезпечення діяльності президії,

відділень та наукових установ

Національна академія правових наук України

61024, вул. Пушкінська, 70, Харків, Україна
Провідний науковий співробітник
Науково-дослідний інститут державного будівництва
та місцевого самоврядування
Національної академії правових наук України
61002, вул. Чернишевська, 80, Харків, Україна

Viacheslav S. Politanskyi

Candidate of Legal Sciences, head of the Department scientific
and organizational support for the activities of the presidium,
departments and scientific institutions
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
61024, 70 Pushkinska Str., Kharkiv, Ukraine
Leading Researcher
Research Institute of State Construction
and local self-government
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
61002, 80 Chernyshevskaya Str., Kharkiv, Ukraine

Рекомендоване цитування: Політанський В. С. Теоретико-правова характеристика процесу трансформації онлайн-порталів державних послуг електронного урядування в умовах воєнного стану в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. Т. 30. №2. С.31–50.

Suggested Citation: Politanskyi, V. S. (2023). Theoretical and Legal Characteristics of the Process of Transformation of Online Portals of State E-Government Services under Martial Law in Ukraine. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 30(2), 31–50.

Стаття надійшла / Submitted: 27/04/2023
Доопрацьовано / Revised: 29/05/2023
Схвалено до друку / Accepted: 30/06/2023